

במה דאתחזי ליה למשה, אלא דלא יכילת, עד דהו תריסר שבטין בביתא, לאתקשרא בהו. וכדין, אתדחית רחל, ונטלת איהי ביתא בכלהו שבטין, והות עקרא דביתא. וכדין (תהלים קיג) מושיבי עקרת הבית. אמר יעקב, הא מטא זמנא דישתלימו י"ב שבטין, ונדאי עלמא דלעילא ייחות ליה לביתא, ואתקשרא (נ"א עלמא דלעילא ייחות ליה בביתיה, ואתקשרא) בהו, ומספנתא דא אתדחייא קמיה. אי תימות הכא, לא אפוק מכאן לעלמין. ולא עוד, אלא בארעא דא, לא אתחזי לאשלמא ביתא. בגין כך, (בראשית ל) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף, עד לא ישתלימו שבטין.

שהיו שנים עשר שבטים בבית להתקשר עמהם, ואז נדחתה רחל, והיא נטלה את הבית עם כל השבטים והיתה עקר הבית, ואז (תהלים קיג) מושיבי עקרת הבית. אמר יעקב, הנה הגיע הזמן שישתלמו שנים עשר השבטים, ונדאי שהעולם שלמעלה ירד לו בביתו והתקשר בהם, והענינה הזאת נדחית לפניו. אם תמות כאן, לא אצא מכאן לעולמים. ולא עוד, אלא בארץ הזו לא ראוי להשלים את הבית. משום כך, (בראשית ל) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף, טרם שישתלמו השבטים.

שמע רבי שמעון, אמר, ודאי כל מלוי דרבי יהודה שפיר, ודא סליק על פלא. ואי תימא, אמאי לא אזל ליה לארחה מיד. אלא, כל זמנא דרחל לא מתעברא מבנימין, אתעפב תמן. פיון דמטא זמנא דבנימין, ערק, ולא בעא רשותא. בגין דלא יתעפב תמן, ואתחבר יעקב בכלהו שבטין, באתר דאצטריף. (ע"כ סתרי תורה).

שמע רבי שמעון, אמר, ודאי שכל דברי רבי יהודה פים, וזה עולה על הכל. ואם תאמר, למה לא הלך לו לדרכו מיד? אלא כל זמן שרחל לא התעברה מבנימין, התעפב שם. פיון שהגיע הזמן של בנימין, ברוח, ולא בקש רשות, כדי שלא יתעפב שם, והתחבר יעקב עם כל השבטים במקום שצריך. ע"כ

פרשת וישלח יעקב

וישלח יעקב מלאכים וגו'. רבי יהודה פתח (תהלים צא) **פי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, האי קרא אוקמוה חבריאי, דהא בשעתא דבר נש אתי לעלמא, מיד אזדמן בהדיה יצר הרע דאיהו מקטרג ליה לבר נש תדיר כמה דאת אמר, (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ. מאי חטאת רובץ, דא יצר הרע.**

סתרי תורה
פרשת וישלח יעקב
וישלח יעקב מלאכים וגו'. רבי יהודה פתח, (תהלים צא) פי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. פסוק זה בארוהו החברים, שהרי בשעה שאדם בא לעולם, מיד מזדמן עמו יצר הרע שהוא מקטרג לאדם תמיד, כמו שנאמר (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ. מי זה חטאת רובץ? זה יצר הרע.

ורוד הכי נמי קרייה חטאת דכתיב, (תהלים נא) וחסאתי נגדי תמיד, בגין דאיהו עביד ליה לבר נש כל יומא למחטי קמי מאריה, ויצר הרע דא לא אתעדי מבר נש מיומא דאתיליד בר נש לעלמין. ויצר הטוב אתי לבר נש מיומא דאתי לאתדפאה.

וכך גם דוד קרא לו חטאת, (תהלים נא) וחסאתי נגדי תמיד, משום שהוא עושה כל יום לאדם לחטא לפני רבונו, ויצר הרע הנה לא זו מבן האדם מיום שנולד האדם לעולמים, ויצר הטוב בא לאדם מיום שבא להטרה.

משום שהוא עושה כל יום לאדם לחטא לפני רבונו, ויצר הרע הנה לא זו מבן האדם מיום שנולד האדם לעולמים, ויצר הטוב בא לאדם מיום שבא להטרה.

וּמְתִי בֵּא אָדָם לְהִטְהֵר? כִּשְׁהוּא
בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים, אִזּוּ מִזְדוּג
הָאָדָם בְּשָׁנֵיהֶם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד
מִשְׂמָאל. יֵצֵר טוֹב לְיָמִין, וְיֵצֵר
הָרַע לְשְׂמָאל. וְאֵלֶּה הֵם שְׁנֵי
מְלָאכִים מִמָּשׁ מִמְּנֹן, וְהֵם
נִמְצָאִים תָּמִיד עִם הָאָדָם.

בֵּא בֶּן אָדָם לְהִטְהֵר - אוֹתוֹ יֵצֵר
הָרַע נִכְפָּה לְפָנָיו, וְשׁוֹלֵט הַיָּמִין
עַל הַשְּׂמָאל. וּשְׁנֵיהֶם מִזְדוּגִים
לְשֹׁמֵר אֶת הָאָדָם בְּכָל דְּרָכָיו
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב פִּי
מְלָאכִיו יֵצִיחַ לָךְ לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל
דְּרָכֶיךָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר מְבָאָר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה
בְּיַעֲקֹב, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין
עִמּוֹ מְלָאכִים מִחֲנוֹת מְנַיִם,
מִשׁוּם שֶׁהָרִי הוּא בֵּא שְׁלֹם
בְּשִׁבְטִים עֲלִיוֹנִים כָּלֵם שְׁלָמִים
פְּרָאוּי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ
לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלָאכִי אֱלֹהִים,
וַיִּנְתְּבָאָר. וְכֵאן, כִּינּוֹן שְׁנֵי מְלָכִין
וְהָרִי נִפְרַד מִמֶּנּוּ, אִזּוּ הַזְּדוּגָה עִמּוֹ
שְׁכִינָה, וְכֵאן מִחֲנוֹת קְדוּשִׁים
לְהִקְיָא אוֹתוֹ, וְאִזּוּ וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב
כִּי אֲשֶׁר רָאִם וְגו', וּמֵאוֹתָם מְלָאכִים
שָׁלַח לַעֲשׂוֹ, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּשְׁלַח
יַעֲקֹב מְלָאכִים. מְלָאכִים מִמָּשׁ הֵיוּ
וְדָאִי.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, כְּתוּב (תהלים
לד) חֲנֹה מְלָאךְ ה' סְבִיב לִירְאָיו
וַיִּחַלְצֵם. הָרִי פְּרִשׁוּהָ. אֲבָל בְּמִקּוּם
אֶחָד כְּתוּב פִּי מְלָאכִיו יֵצִיחַ לָךְ,
מְלָאכִיו רַבִּים, וְכֵאן אֶחָד, שְׁכַתוֹב
חֲנֹה מְלָאךְ ה' סְבִיב לִירְאָיו
וַיִּחַלְצֵם. אֵלֶּה פִּי מְלָאכִיו יֵצִיחַ לָךְ
- אֵלֶּה שְׁאָר מְלָאכִים. מְלָאךְ ה'
סְבִיב - זֶה שְׁכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שמות א) וַיִּרְא מְלָאךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַת
אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. וְלִכְּן חֲנֹה מְלָאךְ
ה' סְבִיב לִירְאָיו, לְהִקְיָפוּ בְּכָל
הַצְּדָדִים כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ,

וְאִמְתִּי אֶתִּי בֵּר נֶשׁ לְאֶתְדַכְּפָּא כַּד אִיהוּ בֵּר
תְּלִיסַר שָׁנִין, כְּדִין אֲזַדְדוּג בֵּר נֶשׁ
בְּתַרוּוִייהוּ חַד מִיָּמִינָא וְחַד מִשְׂמָאלָא, יֵצֵר
טוֹב לְיָמִינָא וְיֵצֵר רַע לְשְׂמָאלָא. וְאֵלֶּיךָ אֵינּוֹן
תְּרִין מְלָאכִין מִמָּשׁ מִמְּנֹן, וְאֵינּוֹן מִשְׁתַּכְּחִין
תְּדִיר בְּהִדְיָה דְּבֵר נֶשׁ.

אֶתִּי בֵּר נֶשׁ לְאֶתְדַכְּפָּא, הֵהוּא יֵצֵר הָרַע
אֶתְכַפֵּיָא קַמִּיהּ וְשְׁלִיט יָמִינָא עַל
שְׂמָאלָא. וְתַרוּוִייהוּ מִזְדוּגִין לְנִטְרָא לִיהּ
לְבֵר נֶשׁ בְּכָל אַרְחוּי דְּהוּא עֲבִיד. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב פִּי מְלָאכִיו יֵצִיחַ לָךְ לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל
דְּרָכֶיךָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לִיהּ לְהֵאִי קָרָא בְּיַעֲקֹב,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין בְּהִדְיָה
מְלָאכִין מִשְׁרַיִן מִמְּנֹן. בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֶתִּי
שְׁלִים בְּשִׁבְטִין עֲלָאִין כְּלָהוּ שְׁלָמִין כְּדָקָא
יָאוּת, כְּמָה דְּאֶתְמַר (דְּכַתִּיב) וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ
וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלָאכִי אֱלֹהִים וְאֶתְמַר. וְהֵכָא כִּינּוֹן
דְּאֶשְׁתַּזִּיב מִנִּיהּ דְּלִבְּן וְהָא אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהּ
כְּדִין אֲזַדְדוּגַת עַמִּיהּ שְׁכִינְתָּא וְאֶתוֹ מִשְׁרַיִן
קְדִישִׁין לְסַחְרָא לִיהּ, וְכִדִּין (דף קסו ע"א) וַיֵּאמֶר
יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִם וְגו'. וּמֵאֵינּוֹן מְלָאכִין
שְׁדֵר לִיהּ לַעֲשׂוֹ הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיִּשְׁלַח
יַעֲקֹב מְלָאכִים, מְלָאכִים מִמָּשׁ הוּוּ וְדָאִי.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר כְּתִיב, (תהלים לד) חֲנֹה
מְלָאךְ יי סְבִיב לִירְאָיו וַיִּחַלְצֵם, הָא
אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּאַתֵּר חַד כְּתִיב פִּי מְלָאכִיו
יֵצִיחַ לָךְ, מְלָאכִיו סְגִיָּאִין, וְהֵכָא חַד דְּכַתִּיב
חֲנֹה מְלָאךְ יי סְבִיב לִירְאָיו וַיִּחַלְצֵם. אֵלֶּה
כִּי מְלָאכִיו יֵצִיחַ לָךְ, אֵלֶּיךָ שְׁאָר מְלָאכִין.
מְלָאךְ יי סְבִיב דָּא שְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר,
(שמות א) וַיִּרְא מְלָאךְ יי אֵלָיו בְּלִבַת אֵשׁ מִתּוֹךְ

הַסֵּנֶה. וּבְגִין כֵּן חֲנֹה מְלָאךְ יי סְבִיב לִירְאָיו, לְאֶקְפָּא לִיהּ בְּכָל סְטְרִין